

Handläggare
Nicoletta Zoannos
Telefon: 08-50812779

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
23 februari 2023

Skrivelse från (M) och (S) angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre

Svar på återremittering av ärende angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden beslutade på nämndsammanträdet den 20 oktober 2022 att återremittera ärendet angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre.

Förvaltningen kan konstatera att eftersom de öppna träffpunkternas lokaler klassas som allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl så krävs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten för att alkohol ska kunna säljas och serveras. För ett få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. För verksamhetens kök skulle det innebära en omfattande ombyggnation för att kunna uppfylla de krav som ställs på matservering.

Förvaltningens fortsatta inställning i frågan är att dessa aktiviteter som erbjuds vid de öppna träffpunkterna exempelvis herrträffar, damträffar och festluncher ska fortsätta men utan alkohol. Detta utifrån uppdraget om att förvaltningen ska arbeta preventivt och utifrån öppna träffpunkternas uppdrag att skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer.

Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd gav den 16 juni 2022 förvaltningen i uppdrag att svara på en skrivelse från Jonas Nilsson med flera (M) och Anders Göransson med flera (S)¹. Skribenterna gav

¹ Skrivelse från (M) och (S) angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre, SÖD 2022/764-1, se bilaga 1

förvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheten att de äldre vid Södermalms träffpunkter fortsättningsvis ska kunna välja att till självkostnadspris köpa måltidsdryck såsom öl, vin och en nubbe vid högtidliga tillfällen.

Förvaltningens rekommenderade i svaret² på skrivelsen som hanterades på nämndsammanträdet den 20 oktober 2022 att aktiviteterna såsom herrträffar, damträffar och festluncher vid de öppna träffpunkterna skulle fortsätta men utan alkohol. Detta utifrån uppdraget om att förvaltningen ska arbeta preventivt och utifrån öppna träffpunkternas uppdrag att skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer. Förvaltningen lyfter i sitt svar att de öppna träffpunkternas lokaler klassas som allmän plats. Det innebär att det behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten för att alkohol ska kunna serveras. I en tillståndspliktig lokal får man inte heller bjuda på alkohol eftersom det finns ett förvaringsförbud kopplat till sådana lokaler. I de öppna träffpunkternas lokaler får det bara finnas alkohol om det finns inom ramen för ett serveringstillstånd, vilket medför en merkostnad. Ett stadigvarande serveringstillstånd kostar 12 000 kronor per år. Det stadigvarande serveringstillståndet är det tillstånd som innebär den mest omfattande prövningen. För ett få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. Även detta innebär en omfattande merkostnad för verksamheten i form av omfattande ombyggnation av kök för att kunna uppfylla de krav som ställs på matservering. Det handlar om bland annat om åtgärder som ny ventilation, installation av fettavskiljare, inköp av restaurangköksutrustning samt strukturella byggnationer för att bygga in köket.

Stadsdelsnämnden beslutade på nämndsammanträdet den 20 oktober 2022 att återremittera ärendet till förvaltningen med önskan om svar kring varför det krävs serveringstillstånd när följande kriterier som krävs för att undantas uppfylls:

- Servering sker vid enstaka tillfällen för i bestämd krets personer.
- Det sker utan kommersiellt vinstintresse, vilket är själva essensen av uttrycket ”till självkostnadspris”, samt
- Lokalen i övrigt bedriver ingen yrkesmässig försäljning av alkoholhaltiga drycker.

Stadsdelsnämnden önskar även att förvaltningen ska återkomma med svar på hur andra kommuner utanför Stockholm, förslagsvis 5-10 stycken, löst motsvarande situationer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 13 februari 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens fortsatta inställning i frågan är att dessa aktiviteter som erbjuds vid de öppna träffpunkterna exempelvis herrträffar, damträffar och festluncher fortsätter men utan alkohol.

Detta utifrån uppdraget om att förvaltningen ska arbeta preventivt och utifrån öppna träffpunkternas uppdrag att skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer.

Förvaltningen svarar nedan på stadsdelsnämndens frågor kring varför det krävs serveringstillstånd när det enligt nämnden finns ett antal kriterier som krävs för att undantas serveringstillstånd finns. Förvaltningen vill först tydliggöra att utgångspunkten är att de öppna träffpunkternas lokaler klassas som allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl. Det innebär att det behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten för att alkohol ska kunna säljas och serveras. I en tillståndspliktig lokal får man inte heller bjuda på alkohol eftersom det finns ett förvaringsförbud kopplat till sådana lokaler.

- Servering sker vid enstaka tillfällen för i bestämd krets personer.
Möjligheten finns att söka ett så kallat tillfälligt tillstånd. Detta söks inför varje planerat tillfälle. Detta skulle innebära att förvaltningen behöver göra samma antal ansökningar som antal aktiviteter, men då max tio aktiviteter per år. Vid fler tillfällen än så krävs ett stadigvarande serveringstillstånd. Även denna typ av tillstånd har ett krav på att servera mat och en meny ska kunna presenteras vid ansökan, kravet på vad för mat som ska serveras är något lägre än vid ett stadigvarande tillstånd men det kan inte serveras lättare mat såsom exempelvis korv med bröd eller en baguette. Detta skulle alltså innebära att kök och ventilation behöver byggas om och anpassas. Ytterligare ett krav för det tillfälliga tillståndet är att dessa träffar inte kan annonseras öppet utan inbjudan ska göras till en förtänt specifik grupp och möjligheten finns då inte att spontant

dyka upp som gäst. Förvaltningen anser att detta medför att de öppna träffpunkternas syfte med att verka för en öppen social gemenskap tappas bort.

- Det sker utan kommersiellt vinstintresse, vilket är själva essensen av uttrycket ”till självkostnadspris”. Även om serveringen/försäljningen sker ”till självkostnadspris” så krävs ett stadigvarande eller tillfälligt serveringstillstånd då lokalerna klassas som allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl.
- Lokalen i övrigt bedriver ingen yrkesmässig försäljning av alkoholhaltiga drycker. Enligt alkohollagen³ så krävs serveringstillstånd i en lokal som klassas som allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker. I de öppna träffpunkterna bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl.

Förvaltningen har även kontaktat sju kommuner (Huddinge, Tyresö, Malmö, Lerum, Boden, Värnamo och Göteborg) och ställt frågan om alkohol serveras vid några av de aktiviteter som genomförs av de öppna träffpunkterna/mötesplatserna för äldre i kommunen. Fyra av sju kommuner har återkommit med ett svar. Ingen av dessa serverar eller säljer alkohol vid aktiviteter på de öppna träffpunkterna/mötesplatserna för äldre.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att frågeställningarna som lyfts i ärendet varken ger direkta eller indirekta konsekvenser för förvaltningens målgrupper beroende på om de är kvinnor eller män. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Odini Nzeribe
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse från (M) och (S) angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre, SÖD 2022/764-1.

2. Förvaltningens svar på skrivelse från (M) och (S) angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre, SÖD 2022/764-3.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2023-02-02
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2023-01-31